

**Vereniging Vrienden van Vlietland, Vogelwerkgroep Vlietland,
Werkgroep Milieubeheer Leiden, Beheerscommissie Vogelplas Starrevaart,**
(organisaties die zitting hadden in de Klankbordgroep Herinrichting Meeslouwerplas)



p.a. Oostvlietweg 49, 2266 GN Leidschendam.

Inspreektekst van Wim ter Keurs namens de Vereniging Vrienden van Vlietland, de Vogelwerkgroep Vlietland, de Werkgroep Milieubeheer Leiden en de Beheerscommissie Vogelplas Starrevaart, **mede namens Recreatiecentrum Vlietland B.V.** over **agendapunt 1c. Meeslouwerplas** van de vergadering van de Statencommissie-Klimaat, Natuur en Milieu (KNM) op **woensdag 22 januari 2020: Stuk 12**. Mailbericht van de Vrienden van Vlietland e.a. twee verzoeken aan GS in verband met de Meeslouwerplas (waarvoor wordt voorgesteld: “*doorgeleiden naar GS met het verzoek tot afschrift van hun reactie*”) en de **stukken 14 en 15**. Brief van Randstedelijke Rekenkamer onderzoeksopzet Meeslouwerplas (waarvoor wordt voorgesteld: “*voor kennisgeving aannemen*”)

Geachte Statenleden!

Mijn naam is Wim ter Keurs en ik mag hier - namens de Vereniging Vrienden van Vlietland, de Vogelwerkgroep Vlietland, de Werkgroep Milieubeheer Leiden en de Beheerscommissie Vogelplas Starrevaart, mede namens Recreatiecentrum Vlietland B.V. - spreken over ons verzoek aan GS en PS van 3 augustus jl. om onafhankelijk onderzoek te laten doen naar de kwaliteit van de bagger op de bodem van de Meeslouwerplas.

Zoals we u vaker hebben laten weten, maken we ons grote zorgen over **de waterkwaliteit in de Meeslouwerplas**. En wij maken ons die zorgen niet voor niets! Begin dit jaar hebben we voor u al opgesomd wat er aan rotzooi de plas in is gegaan. Ik zal dat hier nu niet herhalen, maar in plaats van een plas met een grotere natuur- en recreatiewaarde, zoals de bedoeling was, lijkt hier eerder dus een soort **onderwatervuilnisbelt** te zijn ontstaan.

Er is arsenicum en asbest de plas ingegaan. Voor een aantal potentieel gevaarlijke stoffen voor de menselijke gezondheid en/of voor het planten- en dierenleven (chromium, koper en zink) zijn zelfs overschrijdingen van de actiewaarden vastgesteld. We hebben in de oevers van de plas en in de stortkoker grote hoeveelheden plastic en piepschuim gevonden. In 2013 klaagde de toezichthouder van het Hoogheemraadschap van Rijnland er al over, dat de baggerschepen meubilair, fietsenrekken, plastic en ook vaten naar de Meeslouwerplas brachten, dat daar onvoldoende toezicht op was en dat daardoor een situatie was ontstaan “*waarbij de waterkwaliteit een hoog risico loopt*”. Mogelijk zijn er zelfs accu’s in de plas gestort.

Onze zorgen hebben natuurlijk vooral betrekking op **de kwaliteit van de bagger op de bodem van de Meeslouwerplas**. Al verschillende keren (onder meer in onze brief aan Provinciale Staten van 15 januari 2020) hebben wij onze verbazing erover geuit, dat er in verband met de verontreinigingen in de Meeslouwerplas alleen monsters zijn genomen (op verschillende diepten) in de waterkolom en **niet** in de bagger op de bodem van de plas, terwijl er toch een duidelijk vermoeden bestond dat de verontreinigingen in de plas werden veroorzaakt door de bagger die in de plas is gestort en op de bodem terecht is gekomen.

Dit vermoeden werd voor het eerst verwoord in de **‘waarschuwbrieff’** die het Hoogheemraadschap van Rijnland op 23 oktober 2019 aan de provincie stuurde. In die brief staat, dat Rijnland BAM en de provincie in de gelegenheid stelt verschillende maatregelen te treffen, dit om nieuwe overschrijdingen van actiewaarden te voorkomen, de plek van de verhoogde concentraties te lokaliseren en de mogelijkheid van **“omwoeling”** nader te beschouwen. Bij dat laatste (**“omwoeling”**) wordt gedacht aan de mogelijkheid dat grond en zand uit de RijnlandRoute-tunnel het eerder in de plas gebrachte materiaal (de bagger die BAM daarin heeft laten brengen) zou opwoelen, wat tot de overschrijding van de signaal- en actiewaarden in het water zou leiden. Rijnland vermoedt dus kennelijk, dat het eerder (door BAM) in de Meeslouwerplas gebrachte materiaal (vooral bagger) de bron is van de overschrijding van de signaal- en actiewaarden in het water.

Halverwege dit jaar (2020) bleek ons pas, dat de kwaliteit van de bagger op de Meeslouwerplasbodem wel was onderzocht. **Dat onderzoek was al in 2016 verricht door Sweco in opdracht van BAM.** In dat onderzoek heeft Sweco nogal dubieuze methoden gehanteerd om een indruk te krijgen van de kwaliteit van de bagger op de Meeslouwerplasbodem. In onze brief van 3 augustus jl. aan u geven wij uitgebreide en nauwkeurige methodologische kritiek op het onderzoek van Sweco. In de schriftelijke versie van mijn inspreektekst treft u een verkorte versie daarvan aan.

De conclusie van onze kritiek is, dat het Sweco-onderzoek niet veel waard is, zeker als we willen weten waar de ernstigste verontreinigingen liggen. Sweco doet in zijn rapport verder wel allerlei stellige uitspraken over nut en noodzaak van een afdeklaag (is **“uitvoeringstechnisch lastig”** en levert **“geen milieubaten”** op), maar Sweco heeft **niet** onderzocht of de natuurlijke slibaanwas de bagger, die BAM in de plas heeft laten brengen, wel voldoende zal afdekken. En Sweco heeft toen (in 2016) natuurlijk ook niet onderzocht of het zand en de grond uit de RijnlandRoute-tunnel dat wel zullen doen.

Allereerst heeft Sweco geprobeerd een indruk te krijgen van de kwaliteit van de bagger op de bodem van de Meeslouwerplas door **de gewogen gemiddelde samenstelling** uit te rekenen **van 70% van de totale hoeveelheid bagger die in de Meeslouwerplas is gebracht** (de **“gemiddelde berekende bodemkwaliteit”**). In een bijlage noemt Sweco zelf al het belangrijkste bezwaar tegen deze methode, namelijk dat deze gewogen gemiddelde kwaliteit **“aanzienlijk beter (is dan) de kwaliteit van individuele deelpartijen zoals deze zijn toegepast in de Meeslouwerplas”**. Het **““wegmengen” van verontreinigingen”** noemt Sweco dat zelf.

Datzelfde (**“het “wegmengen” van verontreinigingen”**) geldt ook voor de andere methode die Sweco heeft gebruikt om een indruk te krijgen van de kwaliteit van de bagger op de bodem van de Meeslouwerplas. De **“gemeten bodemkwaliteit”** werd door Sweco bepaald **door van 48 bodemmonsters in negen monstervakken 9 mengmonsters te maken**. Ook hier is weer de vraag of dit er niet toe leidt, dat de ernstiger verontreinigingen worden weggemiddeld tegen de minder ernstige verontreinigingen en dat dáárdoor een te gunstig beeld ontstaat van de kwaliteit van de bagger op de bodem van de Meeslouwerplas. In ieder geval maakt het Sweco-onderzoek niet duidelijk waar de locaties met verhoogde concentraties liggen, zoals het Hoogheemraadschap graag wilde weten.

Wij weten niet of Sweco de hierboven bedoelde **dubieuze keuzen in haar onderzoek zelf heeft gemaakt** of dat BAM dat als opdrachtgever heeft gedaan. Uiteraard hebben we medewerkers van Sweco op 3 augustus jl. onze brief met kritiek op de door hen gebruikte methoden gestuurd en aan hen per e-mail gevraagd of en - zo ja - waarom Sweco niet wilde weten **“(wat de meest verontreinigde partijen waren die de plas in zijn gegaan en) waar de grootste verontreinigingen zich bevonden op de bodem van de plas, zoals het Hoogheemraadschap van Rijnland ook wilde weten toen voor een aantal stoffen de actiewaarden werden overschreden”**.

Tot mijn verbazing kreeg ik de dag daarna een e-mailbericht van Sweco, dat mijn e-mailbericht betrekking had op **“onderzoek dat Sweco in opdracht van BAM heeft uitgevoerd”** en dat Sweco mij daarom **“voor vragen over het onderzoek (...) dan ook naar BAM”** verwees. Noch Sweco noch BAM hebben daarna antwoord gegeven op mijn vraag waarom Sweco me naar BAM verwees voor het antwoord op vragen over Sweco-onderzoek. En beide organisaties gaven ook geen antwoord meer op mijn vraag of **“BAM niet (wilde) weten (wat de meest verontreinigde partijen waren die de plas in zijn gegaan en) waar de grootste verontreinigingen zich bevonden op de bodem van de plas”**.

In onze brief van 3 augustus jl. hebben wij GS en u twee verzoeken gedaan:

1. het verzoek om onafhankelijk onderzoek te laten doen naar de kwaliteit van de bagger op de bodem van de Meeslouwerplas door overal waar bagger op de Meeslouwerplasbodem terecht is gekomen in een regelmatig grid monsters van die bagger te nemen en die monsters afzonderlijk te analyseren en daarnaast
2. het verzoek om de effectiviteit te laten onderzoeken van het gebruik van zand en grond uit de RijnlandRoute-tunnel als afdeklaag in de Meeslouwerplas.

Gelukkig noemden GS dergelijk onderzoek in hun brief aan u van 7 januari jl. zelf ook wenselijk.

In hun brief hadden GS het over de wenselijkheid van *“aanvullend/verdiepend extern onderzoek”*, dat een oordeel mogelijk zou moeten maken over de vraag *“of met de huidige geplande verondiepingsactiviteiten de kwaliteit van de plas in voldoende mate is gegarandeerd, inclusief het afwerken van de bodem met een laag van voldoende kwaliteit”*.

GS schreven toen dat dit onderzoek mogelijk uitgevoerd zou kunnen worden door de Randstedelijke Rekenkamer en dat het *“wenselijk (is) (...) hierover in gesprek te blijven met de gebiedspartijen”*. In onze brief van 3 augustus jl. hebben wij gesuggereerd voor dit soort onderzoek een gespecialiseerde organisatie te zoeken. In haar *“Onderzoeksopzet Verondieping Meeslouwerplas”* (de stukken 14 en 15 van uw agenda) sluit de Randstedelijke Rekenkamer zich hierbij aan, onder verwijzing naar onze brief.

Kortom:

Wij verzoeken u onze brief niet zomaar ‘door te geleiden naar GS’ en hun reactie af te wachten, zoals u wordt voorgesteld.

Wij vragen u vandaag om steun:

- voor ons verzoek om een onafhankelijk onderzoek naar de bagger op de bodem van de Meeslouwerplas,
- voor ons verzoek om een onderzoek naar de effectiviteit van het gebruik van zand en grond uit de RijnlandRoute-tunnel als afdeklaag in de Meeslouwerplas en
- voor ons verzoek om bij de opzet en de uitvoering van die beide onderzoeken betrokken te worden.

Dank voor uw aandacht!